

DET NORSKE JORD- OG MYRSELSKAP

Årsmelding for 1977

Ved direktør Ole Lie

INNLEDNING

Året 1977 er det første hele arbeidsåret for Det norske jord- og myrselskap etter sammenslutningen av Det norske myrselskap og Selskapet Ny Jord den 1. juli 1976.

Det norske myrselskap begynte sitt arbeid i 1902, med utnyttelse av landets myr- og torvressurser som hovedoppgave. Selskapet Ny Jord har sin bakgrunn i den virksomhet som ble startet i 1908, for å skaffe norsk ungdom arbeid og levevilkår i eget fedreland. Denne organisasjonen ble først kalt Selskapet til emigrasjonens innskrenkning og senere omdøpt til Selskapet Ny Jord. Bureisingsvirksomheten ble etter hvert den mest fremtredende arbeidsoppgaven.

Begge selskaper kan se tilbake på uavbrutt virksomhet innen hvert sitt felt siden stiftelsen i begynnelsen av dette århundre. Det nye selskap har som primær arbeidsoppgave å føre de tidligere selskapers virksomhet videre, organisert under ett selskap og én ledelse. Det er derfor naturlig å bruke den første stiftelsesdagen 11. desember 1902 som stiftelsesdato for Det norske jord- og myrselskap. Den årsmeldingen som her fremlegges kan derfor betraktes som melding om selskapets 75. arbeidsår.

Året 1977 har vært preget av relativt stor aktivitet på de fleste av selskapets virkeområder. Det er økende interesse for utbygging av jordbruket her i landet, noe som igjen fører til mange henvendelser om undersøkelser av dyrkingsarealer, planlegging av dyrkingstiltak og aktiv medvirkning ved nydyrking eller ved forskjellige anlegg

for bruksutbygging. Vi skal senere i meldingen under de forskjellige avsnitt komme tilbake til selskapets virksomhet i 1977.

Det har vært en glede i meldingsåret å konstatere den optimisme som råer i norsk jordbruk i dag. Det er ikke tvil om at de virkemidler som er satt inn fra statens side og de garantier jordbruket har fått fra Norges Storting, om opptrapping av inntektene, har virket særdeles gunstig når det gjelder interessen for utbygging av jordbruket.

Den målsetting som er satt for utviklingen av jordbruket og det dyrkede areal synes realistisk. En må imidlertid være klar over at det kreves en enorm innsats både av kapital og arbeid for å få utført de omfattende dyrkingstiltakene. Det er også en kjennsgjerning at det etter hvert må tas i bruk jord som er vanskeligere å dyrke pga. stort steininnhold eller som av forskjellige grunner krever kostbare jordforbedringstiltak. Det finnes nå tekniske hjelpemidler som gjør at man lettere enn tidligere kan ta i bruk dårlig dyrkingsjord. Problemet er imidlertid å få det maskinelle utstyr som trengs på de enkelte steder.

I henhold til uttalelse fra Landbruksdepartementet kan Det norske jord- og myrselskap assistere med maskiner på steder hvor det ikke finnes private eller andre som kan ta seg av oppgavene, eller hvor det er vanskelig å få maskinell hjelp til nydyrking. Selskapet har i meldingsåret hatt mange henvendelser om maskinell hjelp i en grad som langt overskrider de muligheter selskapet har til å yte assistanse. Det

synes derfor aktuelt for selskapet å søke å utbygge maskinparken for å kunne gi nødvendig hjelp i områder hvor maskindyrkingen ikke kan utføres av andre. Dette støter imidlertid på kapitalmangel og mangel på personell til organisering av oppgavene. Selskapet ser imidlertid behovet og vil

suksessivt søke å løse flest mulig av de oppgaver som melder seg.

Året 1977 har stort sett vært et godt arbeidsår. Vi skal som nevnt senere i meldingen, komme inn på de enkelte deler av virksomheten. Først vil vi imidlertid ta for oss selskapets oppbygning og organisasjon på samme måte som i tidligere årsmeldinger.

Selskapets organer

Det norske jord- og myrselskap er et frittstående allmennyttig selskap med direkte medlemskap fra enkeltpersoner, selskaper, kommuner og andre institusjoner.

*H.M. Kong Olav V.
er selskapets høye beskytter.*

Medlemmer.

Som nevnt i årsmeldingen for 1976 er tidligere medlemmer av Det norske myrselskap og Selskapet Ny Jord automatisk gått over til medlemskap i Det norske jord- og myrselskap. Det er i året 1977 tegnet 82 nye medlemmer, mens det på den annen side også har vært en del avgang pga. dødsfall og utmeldinger.

Ved årsskiftet 31.12. 1977 var det samlede medlemstall i alt 1.677. Selskapet hadde 8 æresmedlemmer, 467 livsvarige, 486 årsbetalende, 4 korresponderende og 90 indirekte medlemmer gjennom andre institusjoner. Dessuten er 426 jordstyrer tegnet som medlemmer. 183 kommuner og 13 fylker som har gitt bidrag til selskapet, regnes som støttemedlemmer.

På representantskapsmøtet i Det norske jord- og myrselskap den 29. august 1977 ble følgende 5 personer innvalgt som selskapets æresmedlemmer: Landbrukskonsulent Reidar D. Tønnesson, landbruksdirektør Aslak Lidtveit, stortingsrepresentant Erling Vindenes, sivilingeniør Sv. Skaven-Haug og direktør Aksel Tveitnes.

Fra tidligere var professor M. Ødelien, direktør dr. Aasulv Løddesøl og forsøksleder Hans Hagerup selskapets æresmedlemmer. Direktør Aasulv Løddesøl døde den 28. mars 1978.

Selskapets medlemmer er fra hele landet og representerer forskjellige yrker og næringsveier. Jord- og skogbruk og torvindustri er de dominerende yrker i medlemsstokken. Medlemmene som har bopel i et av Trøndelagsfylkene er automatisk medlemmer av Trøndelag Myrselskap. En viss del av medlemskontingenten fra disse medlemmer går til Trøndelag Myrselskap som er et frittstående selskap med tilknytning til Det norske jord- og myrselskap. Medlemmene som bor i Trøndelag har således medlemsrettigheter i begge selskaper.

Det kan også nevnes at medlemmer i andre distrikter i henhold til Det norske jord- og myrselskaps vedtekter, kan slutte seg sammen i underavdelinger. Slik organisering vil selvsagt bety en øking av kontaktflaten og publisiteten ute i distriktene.

Styret.

Det norske jord- og myrselskaps styre har i meldingsåret vært: Formann, fylkesmann Thorstein Treholt, Brandbu. Nestformann, gårdbruker Jan E. Mellbye, Nes på Hedmark. Styremedlemmer: Jorddirektør Ottar Fjærvoll, Ås (oppnevnt av Landbruksdepartementet), gårdbruker, skipsreder Carsten Bruun, Sem, stortingsrepresentant Jens

P. Flå, Rennebu, direktør Alf Ording, Nittedal og professor Asbjørn Sorteberg, Ås-NLH.

Følgende har vært varamenn til selskapets styre: Professor, dr. J. Låg, Ås-NLH, gårdbruker Ove Munthe-Kaas, Søndre Land, forsker Hans Aamodt, Ås, direktør Torvald Vaage, Oppegård.

Styret har i meldingsåret holdt i alt 9 møter og behandlet 79 saker. Flere saker har vært av særdeles omfattende karakter og av mange grunner vanskelige. Det har derfor vært behov for å legge stort beslag på styremedlemmenes medvirkning.

Ved sammenslutning av to selskaper til ett, vil det naturlig melde seg ekstra mange saker av prinsipiell karakter som det er nødvendig å forelegge styret til avgjørelse.

Representantskapet.

Det norske jord- og myrselskaps representantskap har hatt denne sammensetning i meldingsåret: Fylkeslandbrukssjef Johan Lyche, Sarpsborg (ordfører), stortingsrepresentant Erland Asdahl, Nes på Romerike (varaordfører), statsråd Oskar Øksnes, Steinkjer, brukseier Gunnar Gjein, Stokke, forsøksleder Jens Roll-Hansen, Stjørdal, disponent Ola Valen-Sendstad, Nes på Romerike, statskonsulent Ole Jerven, Ås, direktør Leif Fr. Koxvold, Nordstrand, rektor Gunnar Dahl, Sortland, gårdbruker Jarl Vågen, Verran, gårdbruker Alf Skomsøy, Smøla, adm. direktør Per Hartvig, Oslo, statskonsulent Bjarne Frøystad, Stavanger og gårdbruker Tollef Eide, Trysil.

Varamenn: Adm. direktør Ivar Aavatsmark, Oslo (fast representant etter gårdbruker Tollef Eides død 10. november 1977), fylkesagronom Alfred Malm, Gjøvik, stortingsrepresentant Ola Røssum, Fron, fylkeslandbrukssjef Ragnar Haarr, Molde, disponent Rolf Evju, Asker, gårdbruker Halfdan Voldbakken, Rollag, skogtekniker Ole Jakob

Skattum, Aurskog-Høland, gårdbruker Fridtjof Dahl, Fauske, skogreisingsleder Peder Gabrielsen, Ibestad, statskonsulent Olav Hope, Bærum, gårdbruker Nils Berg, Melhus, gårdbruker Hans Blichfeldt, Hurum, gårdbruker Lars Lie, Levanger, gårdbruker Edvin Rødsjøsether, Bjugn.

Valgt av Trøndelag Myrselskap:

Representanter:

Bonde Johan Storm Nielsen, Snåsa. Fylkesagronom Harald Eriksen, Steinkjer.

Varamann:

Bestyrer Ulf Wirum, Trondheim.

Det har i meldingsåret vært et ordinært representantskapsmøte, den 29. august 1977. Møtet ble holdt i møtesal A, Felleskjøpet Oslo, Rosenkrantzgt. 8, Oslo.

Representantskapet behandlet de saker som iflg. vedtektene skulle behandles, bl.a. valg av tre medlemmer til styret. Følgende tre styremedlemmer ble uttrukket: Gårdbruker, skipsreder Carsten Bruun, direktør Alf Ording og professor Asbjørn Sorteberg. Disse ble enstemmig gjenvalgt som medlemmer av styret.

Som formann og varaformann av selskapets styre ble henholdsvis fylkesmann Thorstein Treholt og gårdbruker Jan E. Mellbye gjenvalgt.

Til valgkomité i henhold til § 9 i selskapets vedtekter valgte representantskapet følgende herrer: Statskonsulent Albert Swift, Oslo, (formann), direktør Aksel Tveitnes, Asker og gårdbruker Gunnar Hesbøl, Kongsvinger.

Selskapets årsmelding og regnskap for 1976 ble enstemmig godkjent av representantskapet.

Etter at representantskapsmøtet var avviklet, startet representantskapet, styret, en del innbudte gjester og selskapets tjenestemenn på en to dagers befaringsferd over Østlandet. Flere dyringsfelter, et bureisingsfelt, et fellesbeite, en torvbedrift og Jiffy-Products

anlegg for foredlede torvprodukter i Stange ble besøkt.

Vi hadde inntrykk av at deltakerne satte pris på denne lærerike og interessante befarings av forskjellige virksomheter innen selskapets arbeidsområde.

Funksjonærene.

Selskapet har i 1977 hatt følgende funksjonærer: Direktør, sivilagronom Ole Lie (ans. 1947), kontorsjef, sivilagronom Einar Wold (ans. 1956), administrasjonssekretær Gunnvor Oterholm (ans. 1937), administrasjonssekretær Edith Fjæreide (ans. 1943), kontorassistent Karin Sørensen (ans. 1976, tidligere ans. i Dnm og NJ) og kontorassistent Marit Øvstetun (ans. 1977).

Konsulenter: Sivilagronom Per Hornburg (ans. 1947), sivilagronom Lorentz Kvaal, (ans. 1952), sivilagronom Audun

Grav (ans. 1973), sivilagronom Anton Tøsti (ans. 1974), sivilagronom Iver Jakob Hage (ans. 1974), sivilagronom Anders Hovde (ans. 1974), sivilagronom Per H. Berg (ans. 1976), sivilagronom Steinar Smith (ans. 1976), jordskifte-kandidat Tore Gilhuus (ans. 1976) og sivilagronom Gunnar Vorum (ans. 1977).

Arbeidsformenn og maskinkjørere: Reidar Skarseth, Bud (ans. 1964), Kåre Kjølstad, Nybergsund (ans. 1965), Olav Petter Holmen, Nordsmøla (ans. 1974), Einar Holmen, Nordsmøla (ans. 1976), Terje Tunset, Sortland (ans. 1976), Rolf Egil Kirkenes, Nordsmøla (ans. 1977) og Leif Morten Kjernlie, Trysil (ans. 1977).

Selskapets revisor har vært firmaet A/S Revision ved statsautorisert revisor T. Walseng.

Opplysningsvirksomheten

Selskapet har i meldingsåret hatt en ganske omfattende virksomhet med besvarelse av faglige spørsmål av forskjellig art. Det kan bl.a. være spørsmål om dyrkingsproblemer eller også praktiske dyrkingstiltak. Utnyttelse av torvforekomster er fremdeles meget aktuelt. Det ser også ut som interessen for bureising har steget betraktelig. Selskapet har således i løpet av 1977 hatt en rekke forespørslers om bureising m.v.

Tidsskriftet.

Selskapets tidsskrift Jord og Myr ble i 1977 utgitt med første årgang. Tidsskriftet ble sendt ut med 6 hefter og i alt 168 trykte sider fagstoff. I hvert hefte har det dessuten vært 12 sider med annonser.

Det er også i 1977 trykt en rekke fagartikler som særtrykk i relativt stort opplag for bruk under veilednings- og opplysningsvirksomheten. Vi skal ne-

denfor nevne i kronologisk rekkefølge de artikler som er trykt som særtrykk:

Vannets ulike surhetsgradsmønstre i Sørlandselver, av M. Ødelien og A. R. Selmer-Olsen.

Kornstørrelsesgrupper i mineraljord, av Arnor Njøs og T. E. Sveistrup.

Molybdenmangel på havre, av Asbjørn Sorteberg.

Kjemiske analyser av avrenningsvann fra noen myrrealer høsten 1976, av M. Ødelien og A. R. Selmer-Olsen.

Forsøk i blandingsjord av mineralmateriale og torv, av Neri Hestetun.

Undersøkelse av dyrkingsmulighetene innenfor et brannherja skogområde i Elverum, av Tore Gilhuus.

Jordvernproblemer i Oslo-traktene, av J. Låg.

Snø og tele. Er det sol eller regn som bidrar mest til opptining, av Arnor Njøs.

Dyrking av myrjord, av Ole Lie.

Interesserte kan få tilsendt nevnte særtrykk ved henvendelse til Det norske jord- og myrselskap. Det samme gjelder særtrykk av artikler som er trykt i tidligere årganger i den utstrekning restopplaget foreligger.

Det er selskapets forutsetning at vi gjennom publikasjoner av fagartikler og aktuelt stoff i tidsskriftet skal kunne yte veiledning og gi opplysninger til medlemmer og andre interesserte. Vi har erfaring for at denne publiseringsvirksomhet har interesse blant forskere, veiledere og praktikere.

Tidsskriftet *Jord og Myr* erstatter de gamle selskapers tidsskrifter, *Meddelelser fra Det norske myrselskap* og *Tidsskriftet Ny Jord*.

Møter og foredrag m.v.

Det har også i 1977 vært aktuelt for selskapets funksjonærer å delta i en rekke faglige møter og demonstrasjoner, som foredragsholdere o.l. Storparten av denne aktiviteten har vært om utnyttelse av myrer og andre jordarealer til nydyrking og bruksutbygging, herunder fellesbeiter og fôrdyrking, samt torvdrift og vernespørsmål. Vi kan bl.a. nevne foredrag om myr som dyrkingsjord av Ole Lie på Trøndelag Myrselskaps årsmøte i Levanger den 24. mars 1977. Konsulent Per Hornburg har som i tidligere år holdt orientering for studenter fra NLH som besøkte

Fauskemyrene i juni måned. Hornburg har videre holdt kåseri om vernespørsmål for våtmarker m/lysbilder på Andøya i januar 1977 og orientert om produksjon av dyrkingstorv i Saura på Andøy i april.

Hornburg har vært medlem av et utvalg oppnevnt av Landbruksdepartementet for utnyttelse av moltemyrene i Finnmark, og direktør Lie er oppnevnt som medlem av Landbruksdepartementets og Miljøverndepartementets myrutvalg. Endelig nevnes at kontorsjef Wold og direktør Lie har deltatt i standardiseringsutvalget for torvprodukter.

Internasjonalt samarbeid.

Kontakten med fagfolk og institusjoner innen selskapets fagområde i utlandet er opprettholdt som tidligere.

Den norske komité av International Peat Society har etter anmodning fra IPS tatt på seg å arrangere et internasjonalt symposium i august 1978. I den forbindelse har Det norske jord- og myrselskap, som sekretariat for Den norske komité av IPS, allerede i 1977 hatt et betydelig arbeid med forberedelser.

Det er særdeles nyttig å opprettholde en internasjonal kontakt for å få faglige informasjoner m.v. om det som skjer i andre land.

Undersøkelser og planlegging

Konsulentvirksomheten vedr. undersøkelser og planlegging av forskjellige tiltak har vært et dominerende arbeidsområde også i 1977. Vi skal så kort som mulig gi en gruppevis orientering om denne virksomhet.

DYR KING OG SKOGREISING

Hovedtyngden av rekvisisjonene om undersøkelser gjelder utnyttelse til dyr-

king, mens skogreising kommer inn i bildet som alternativ utnyttelse av arealer som ikke er dyrkbare eller meget dårlig egnet til dyrking.

Det er i året undersøkt ca. 70 forskjellige felter. Vi må derfor begrense oss til å omtale felter som er større enn 100 dekar. Feltene blir nevnt fylkesvis på grunnlag av beskrivelser som konsulentene har utarbeidet.

TROMS FYLKE

Tisnes i Kvaløy, Tromsø kommune.

Her er ca. 110 dekar myr undersøkt. Det ble også prosjektert avløpskanaler. Myra er vesentlig av starrtypen og forholdvis grunn (0,3—1,0 m). Den er av god kvalitet for dyrking. Undergrunnen består av korall-blandet sand. Feltet skal nyttes i forbindelse med bruksutbygging.

NORDLAND FYLKE

Valnesfjordmyrene, Fauske kommune.

Mellom Fauske og Valnesfjord er det kartlagt og undersøkt ca. 1.400 dekar myr og ca. 600 dekar fastmark. Av myrarealet er omlag $\frac{2}{3}$ middels omdannet mosemyr. Resten er grasmyr av starrtypen og småpartier med krattmyr. Myrdybden varierer stort sett fra 0,5 m til 1,5 m og mineralundergrunnen består av leire og sand. Storparten av arealet har relativt gode fall- og avløpsforhold. Jevnt over er både fast-

marka og myra i området av god kvalitet til dyrking.

Fossbakk i Kjeldebotnmarka, Ballangen kommune.

For utnyttelse til bruksutbygging ble her undersøkt og prosjektert avløpskanaler på ca. 100 dekar myr. Omkring 80 % er grasmyr av starrtypen, resten mosemyr. Myrdybden veksler mellom 0,4 og 1,2 m for storparten av arealet. Undergrunnen består av sand og grus. Deler av feltet ligger noe lavt i forhold til et vann, men en regner med at feltet skal kunne dreneres uten spesielle foranstaltninger.

Tjongsfjord—Vågaholmen, Rødøy kommune.

Nordland landbruksselskap har anmodet selskapet om undersøkelser av omlag 3.000 dekar myr og fastmark i strøket Tjongsfjord—Vågaholmen. I 1977 ble det utført undersøkelser av et 375 dekar stort felt under gården

Fig. 1. Selskapets formann m.fl. på befaring i Kautokeino — Selskapet er anmodet om å bistå med dyrking på 7 utbyggingsbruk i området.

Fot. Per Hornburg 1977.

Æsvik. Omlag 245 dekar av feltet er myr. Myrdybden er omkring 1 m og mindre. Undergrunnen består av sand — partivis med noe stor stein og blokk. Feltet har gode avgrøftingsmuligheter og anses som bra skikket for dyrking.

Gisløya, Øksnes kommune.

For utnyttelse til bruksutbygging og nye bruk har selskapet hatt i oppdrag å påvise dyrkingsarealer. De beste feltene til dyrking ble også kartlagt og detaljundersøkt. Feltene ligger noe spredd, men de fleste inntil vei. Størrelsen av feltene varierer fra 50—200 dekar og utgjør tilsammen ca. 1.100 dekar. Av dette er 70 % myr. Myrdybden var på enkelte partier større enn 5 m. Myrtypen er hovedsaklig grasrik mosemyr. Litt lyngrik mosemyr og partier av starrmyr ble registrert.

Det er god helling på det meste av arealet med tilfredsstillende avløpsforhold. Fastmarka som er lyngbevokst består hovedsaklig av sand. Det finnes dessuten litt grus og silt. Noe av fastmarka vil være selvdrenerende.

Øverås, Finnøy, Hamarøy kommune.

For opprettelse av nytt bruk ble et myrområde på ca. 300 dekar kartlagt og undersøkt. Ca. $\frac{3}{4}$ av arealet består av forholdsvis grunn myr (omkring 1 m). Myrtypen er starrmyr og grasrik mosemyr. Overflaten er stort sett jevn og fast. Hellingen på området er bra og det er brukbart avløp. Jordbunnsforholdene må også karakteriseres som bra. Området ligger langt fra vei. En planlagt veitrasé til feltet er målt til ca. 1300 m.

Helland/Sommersel, Hamarøy kommune.

Her er følgende tre områder undersøkt: Skråmyra er 175 dekar og ligger inntil vei. Myrtypen veksler mellom grasrik mosemyr og lyngrik mosemyr med det største areal på førstnevnte

type. Dette er ei typisk nedbørsmyr med myrdybder på 2—3 m. Torva er lite omdannet (H3). Nord-østre deler av myra er svært blaut og sumpig. Det er bra avløp for dreinsvannet, men området midt på er noe flatt. Feltet må betegnes som mindre bra dyrkingsjord.

Mellom Skråmyra og Sommerselvannet er det ca. 110 dekar myr. Av området er $\frac{3}{4}$ skogbevokst med furu, bjørk og en del selje. Resten av feltet er grasrik mosemyr. Storparten er grunn myr (ca. 1 m). For å kunne tørrlegge de nedre deler, ca. 30 dekar, vil det bli nødvendig å senke Sommerselvannet. Feltet egner seg bra til oppdyrking.

Sør-øst for skolen er det et areal på ca. 160 dekar, fordelt på 130 dekar myr og 30 dekar fastmark. Myrtypen er grasrik mosemyr med mindre partier av lyngrik mosemyr og starrmyr. Det er gjennomgående grunn myr (0,5—1,2 m). Fastmarka består av sand og er bevokst med furuskog. Deler av fastmarka er selvdrenerende. Dreneringsforholdene er tilfredsstillende.

Deler av Tovåsmyrene, Leirfjord kommune.

I 1977 ble det undersøkt et areal på ca. 440 dekar. Myrdybden varierte fra 0,5—3,2 m. 60% av arealet er myr av typen grasrik mosemyr, resten fordeler seg likt på lyngrik mosemyr, grasmyr og starrmyr. Torva er middels omdannet. Bortsett fra et mindre område har feltet god helling med brukbare avløpsmuligheter. Deler av feltet ligger inn til dyrka mark, slik at det vil egne seg bra som tilleggsjord.

N O R D - T R Ø N D E L A G F Y L K E *Tramyr, Overhalla kommune.*

Her ble ca. 800 dekar, storparten myr, detaljundersøkt. Arealet som er sammenhengende og ligger inntil dyrka mark, fordeler seg på flere eendommer. Det er bl.a. tanken å komme

i gang med fellesbeite eller felles fôr-
dyrking. Området består hovedsaklig
av 2—3 m dyp myrull-bjønnskjeggyr.
Mineralgrunnen består av sand og mar-
rint leir. Hellings- og avløpsforhold er
tilfredsstillende. Overflaten er småtuert
og partivis noe bløt. Torva er middels
omdannet. Det undersøkte området er
bra egnet til grasproduksjon.

*Sela/Silderen området,
Verran kommune.*

Etter anmodning fra Nord-Trøndelag
landbruksselskap er det foretatt under-
søkelser av ca. 2.000 dekar myr og fast-
mark. Det er interesse for bureising i
området, som ligger ca. 300 m.o.h. Fjell-
grunnen er meget kalkholdig (mar-
mor). Den bevirker en frodig vegeta-
sjon både på fastmark og myr som har
tilsig av vann fra fastmarka. Løsavset-
ningene består av morene med hoved-
saklig et moderat steininnhold. Domi-
nerende myrtype er starmyr og ren
grasmyr. Det er gode hellingsforhold.
Dybden varierer fra 0,3—2,0 m og torvas
omdanningsgrad er for det meste H6.
Det er stor nedbør i området, og myra
bør påføres usortert mineralmateriale,
bl.a. for å motvirke de ulemper som
den store nedbøren medfører.

Leinslettene, Levanger kommune.

Undersøkelsene på Leinslettene, som
ligger ca. 450 m.o.h. begynte i 1975 og
har fortsatt i 1976 og 1977. Sommeren
1977 ble ca. 700 dekar undersøkt, og
det er dermed totalt undersøkt ca.
4.400 dekar. Av dette er ca. 3.500 dekar
utskilt som dyrkbar. Det er startet
dyrkingslag, og området er tenkt nyt-
tet til fellesbeiter og fôrdyrking. Are-
alene består for det meste av grunn
grasmyr i lange, slake sørhellinger. Det
er gode muligheter for dyrking av gras
her. For å kunne dyrke området må
det bygges vei i relativt ulendt terreng.

Roktdalen, Snåsa kommune.

I forbindelse med planer om felles-
beite, i første rekke for melkekyr, er
det foretatt undersøkelser av fire felt
i Roktdalen statsallmenning i Snåsa.
Det er i alt undersøkt ca. 2.800 dekar
myr og fastmark. To av feltene ligger
i dalbunnen ved elven Rokta, og består
hovedsaklig av fin fastmark med lite
steininnhold. Høyden er ca. 300 m.o.h.

Det tredje feltet ligger noe høyere i
terrenget, og består av dyp myr og til-
dels meget steinrik og bratt fastmark.
Det fjerde feltet ligger ca. 450 m.o.h.
og består av myr med ujevn dybde,
med stein og fjell i mineralgrunnen.

De to førstnevne felter synes å være
godt egnet til dyrking til fellesbeiter.

MØRE OG ROMSDAL FYLKE
Eikremfeltet, Aukra kommune.

Med tanke på fellesbeite og fôrdyr-
king er det her undersøkt 300 dekar
myr og 50 dekar fastmark, 25—30 m.o.h.
60 % av myrarealet har større dybde
enn 1 m, resten er grunn myr. Myra
er lyngmyr og grasmyr av myrull-bjønns-
skjeggyttypen. Torva er middels til sterkt
omdannet, og her er merker etter om-
fattende torvstikking. Fall- og avløps-
forholdene er bra, og hele arealet kan
dyrkes. Dyrkingsarbeidet er alt i gang.

Godalen, Eide kommune.

Det er alt bureising i gang i denne
dalen der Det norske jord- og myrsel-
skap eier vel 600 dekar jord, 135—175
m.o.h. Hele dette arealet ble undersøkt
i 1977. Feltet består overveiende av
grunn myr som ligger på noe steinrik,
men dyrkbar mineraljord. En mindre
del av arealet består av dypere myr.
Her må det graves en lengre kanal for
å få til skikkelig tørrlegging. Det meste
av feltet har derimot gode fall- og av-
løpsforhold. Området egner seg godt
til beite og produksjon av gras.

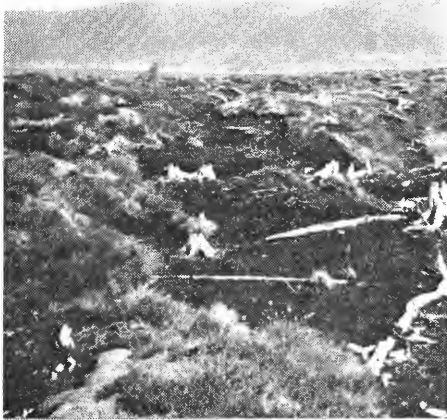

Fig. 2. Lyngrik gråmosemyr med dype raviner, Vikfjellet i Vanylven, 230 m.o.h. Fot. Anders Hovde 1977.

Solhaug, Fræna kommune.

Dette feltet som eies av Det norske jord- og myrselskap, er på 230 dekar bestående av lyngrik mosemyr og litt fastmark. Myra som er opp til 4 m dyp, er dannet på et ujevnt underlag av grus og sand. Torva er middels om-dannet. Oppkast fra kanalene viser at grusen under myra passer godt til innblanding i torva. Grusen inneholder lite stein og blokk. Feltet har gode fall- og avløpsforhold og vil passe godt til dyrking.

Holmemdalen, Rauma kommune.

For å skaffe jord til fellesbeite ble det undersøkt i alt 478 dekar i denne seterdalen. 345 dekar av dette er planlagt dyrket. Arealet består mest av grunn myr og fastmark. Det er stort sett et vel formoldet humuslag i overflaten. Under humuslaget er det silt, sand og grus med steininhold som varierer mellom 10 og 100 m³ pr. dekar. En del av steinen kommer av skred. Fallet er godt og arealet er egnet til beite og fôr dyrking.

«Myrane», Stranda kommune.

Etter veiledning fra Det norske jord- og myrselskap har to hovedfagstuden-

ter ved NLH-Ås undersøkt ca. 400 dekar myr og fastmark med tanke på fulldyrking. Fallet er godt og torvlaget for det meste ganske tynt. Arealet er tildels bevokst med furuskog og det er ganske mye stein i undergrunnen. Hele området kan dyrkes.

Vikfjellet, Vanylven kommune.

Det er undersøkt ca. 780 dekar 200—250 m.o.h. Tanken er at Sлагnes og Vik beitelag skal dyrke dette arealet og nytte det til beite og fôrproduksjon. Arealet består dels av sterkt tuet og erodert lyngrik mosemyr, og dels av grunn grasmyr med middels til sterkt omsatt torv. Graveprøver viser at det er leirholdig og steinholdig grus eller sand i undergrunnen. Steinmengden er anslått til 50—200 m³ pr. dekar. Fallet er godt og en stor del av arealet vil være vel skikket til beite og fôrproduksjon.

SOGN OG FJORDANE FYLKE
Sølvberg, Bergset, Ulvedal og Roset,
Stryn kommune.

Det meste av utmarka under disse gårdene er undersøkt og utgjør til-sammen 6.000—7.000 dekar. Hensikten med denne omfattende undersøkelsen er å skaffe en samlet oversikt over det dyrkbare areal innen området. Fjellgrunnen består av for det meste flattliggende, skifrige og næringsrike bergarter med bare et tynt lag mineraljord oppå. På grunn av sig langs berget og tildels gjengroing, er det dannet store arealer myr med varierende humifiseringsgrad og dybde av torvlaget. En kan regne med at minst 1.200 dekar av det undersøkte areal kan betegnes som fullverdig dyrkingsjord. Resten bør disponeres til beitemark og skogreising.

HORDALAND FYLKE

Stakseng, Eidfjord kommune.

Fordelt på flere mindre felt er det her undersøkt ca. 150 dekar myr,

7—800 m.o.h. Myrtypen er lyngrik og grasrik mosemyr og ligger for det meste direkte på fjell. Torva er lite til middels omdannet og dybden varierer mellom 0,3 og 4,3 m. Fall- og avløpsforholdene er gode. En del av arealet kan dyrkes, men må karakteriseres som mindre god dyrkingsmyr.

ROGALAND FYLKE

Lauvastøl — Steinstølvannet, Suldal kommune.

I forbindelse med utbygging av Ulla-Førre-vassdragene er det planlagt oppdemming av to vann. Det norske jord- og myrselskap har undersøkt jorda i området for å vurdere hvor mye dyrkingsjord som da vil bli satt under vann. Undersøkelsene omfatter vel 400 dekar dyrkbar jord.

Muslandstjønna, Tysvær kommune.

Ved å senke tjønna 3—4 m vil en få friggitt ca. 200 dekar god dyrkingsjord av myr og fastmark som i dag tildels er oversvømmet. Området er uvanlig frodig med kravfull vegetasjon av urter og trær. I bunnen av bassenget er det bløt havleire og over denne mektige lag av mineralholdig slam. Torva er lite til middels omsatt, og en vil få en meget sterk sammensynking etter at vannstanden er senket.

AUST-AGDER FYLKE

Solumsmyrene, Gjerstad kommune.

Det ble her undersøkt 240 dekar som er aktuelt for bureising. Størstedelen av arealet er god stejord med grasmyr, men ca. 60 dekar fastmark er dårlig pga. grov tekstur. Dyrking i området vil kreve elvesenking.

Opgevannmyrene, Birkenes kommune.

Undersøkelsen omfattet 470 dekar, hovedsaklig myr. Arealet er noe oppdelt av fjellknauser, men egner seg bra til dyrking for fellesbeite. Dette er imidlertid avhengig av senking av Opgevann, eller pumpeverk.

Skjeggedal, Åmli kommune.

Her ble det undersøkt ei myr på ca. 130 dekar. I utløpet er det et fjellparti, men ved noe sprengning kan myra tørrlegges og dyrkes. Myra ligger like ved vei.

Fiskevatn, Åmli kommune.

Det er her undersøkt 170 dekar myr og 50 dekar fastmark som tenkes nytet til tilleggsjord. For en del av området er avløpet for dårlig. Ved fjerning av en gammel dam kan avløpet bedres noe. Området er dyrkbart.

TELEMARK FYLKE

Drigelsmyra, Bø kommune.

Drigelsmyra har vært råstoffkilde for en torvstrøfabrikk. Undersøkelsen tok sikte på å klargjøre utnyttelsesmulighetene i fremtiden. Ca. 320 dekar ble undersøkt. Det kan før dyrking tas ut ca. 30.000 m³ torv, men arealet kan også dyrkes uten forutgående avtorving.

Engelandsmo sambeite, Vinje kommune.

Det ble undersøkt et areal på ca. 130 dekar myr og ca. 230 dekar fastmark. Arealet som skal nyttes som fellesbeite, ligger ca. 900 m.o.h. Myra har gode fall- og avløpsforhold. Mineralmaterialet i undergrunnen består av steinfri sand og grus. Myrdybden er liten. Myra egner seg godt til dyrking. Fastmarkjorda består av sand som på enkelte partier er tørkesvak.

BUSKERUD FYLKE

Vidalen, Ringerike kommune.

Det ble undersøkt ca. 240 dekar på en del av gnr. 309, bnr. 26 og 27. Knapt 200 dekar ble funnet dyrkbart. Halvparten av dette er stein- og blokkrik fastmark, resten er delvis grunn myr på steinrik undergrunn. Feltet har noe dårlig arrondering.

Areal ved Sognevann, Sokna, Ringjerike kommune.

I forbindelse med planer om innvinning av lavtliggende arealer omkring Sognevann, er foreløpig ca. 130 dekar myr og ca. 300 dekar fastmark undersøkt. Undersøkelsen vil fortsette i 1978. Forutsatt tørrlegging av arealene ved hjelp av et senkings- og/eller inndemmingsanlegg, vil det undersøkte myrarealet og ca. 150 dekar av fastmarksarealet kunne dyrkes uten spesielle foranstaltninger. Jorda på de resterende 150 dekar har så dårlig evne til å holde på vann at en ikke kan forvente tilfredsstillende avlinger uten vanning og jordforbedring.

OPPLAND FYLKE

Område ved Redalssetrene, Gjøvik kommune.

Feltet er på ca. 400 dekar myr og fastmark. Det ligger like ved setervei, men langt fra fast bebyggelse. Terrenget er meget kupert. Fastmarka inneholder en del stein som må fjernes ved planering av de bratte moreneryggene. Området er dyrkbart, men vil kreve store investeringer.

Luseterhøgda i Heidal, Sel kommune.

Her ble det i 1977 undersøkt ca. 390 dekar myr og fastmark med tanke på fellesbeite og fôrdyrking. Arbeidet her skal fortsettes i 1978.

Deler av Hellakmyra, Hirkjølen statsallmenning, Ringebu kommune.

Et areal på ca. 240 dekar ved Hellaksetra og et areal på ca. 170 dekar i den nordre delen av Hellakmyra ble undersøkt. Begge de undersøkte arealene har gode fall- og avløpsforhold, og torvlaget er for det meste grunnere enn 2 m. På myrpartiet ved Hellaksetra er det mye stein i undergrunnen, mens det er mest sand i den nordre delen. Storparten av de undersøkte arealene egner seg godt til oppdyrking.

Areal langs Tromsa i Fåvang, Ringebu kommune.

Den nye E6 på strekningen Tromsa—Fåvang sør, er foreslått bygget slik at den samtidig vil virke som et inndemmingsanlegg. Det vil derved kunne innvinnes ca. 400 dekar vassjuk jord. Dette arealet ble undersøkt for å bestemme «ventilhøyder» i flomverket. Jorda består hovedsaklig av sandig silt, siltig sand og silt. Ved oppdyrking vil ikke overflaten synke stort. Ventilene kan derfor plasseres i en høyde lik jordoverflatens laveste areal, minus dreneringsdybde.

HEDMARK FYLKE

Hestmyra, Eidskog kommune.

I forbindelse med en jordskiftesak er det undersøkt ca. 240 dekar, hvorav 130 dekar er myr. Myra er næringsfattig, men forholdene ligge ellers bra til rette for dyrking. Fastmarka har tildels stort blokk- og steininnhold, og bare et mindre areal av fastmarka er egnet for dyrking.

Vollamyra, Rendalen kommune.

I 1977 ble det undersøkt ca. 480 dekar myr og fastmark sør for et område som ble undersøkt i 1976. Myra er grunnere i sør enn i nord, og undergrunnen er tildels steinrik. Derfor er det noe tvilsomt om søndre del er egnet til dyrking.

Dalermmyra, Kongsvinger kommune.

Her ble det undersøkt to parseller i 1977. Sørvestre del utgjør 420 dekar sammenhengende kvitmosemyr med middeldybde 1,67 m. Torva er lite om-dannet og egner seg godt til torvproduksjon. Men arealet kan også dyrkes, enten direkte eller etter avtorvning av strøtorvlaget.

Sørøstre del utgjør ca. 110 dekar. En del av dette er fastmark med god skog. Arealet er godt egnet til dyrking.

Engene, Nord-Odal kommune.

Området ligger ved nordenden av Råsen-sjøen og er ofte utsatt for flom. Jordart og dyrkingsverd ble undersøkt på ca. 470 dekar myr og fastmark. Undersøkelsen skal fortsette med permeabilitetsmålinger i 1978.

Ryåa i Brandval, Kongsvinger kommune.

Det er planlagt omlegging av Riksvei 3 forbi utløpet av Ryåa. Riksveien tenkes kombinert med flomsikring og senking av Ryåa. Ved undersøkelser og nivellering fant en at ca. 1.600 dekar god jord vil kunne få nytte av tiltaket.

Løvskogområde ved Glomma, Tynset kommune.

Undersøkelsen ble rekvirert for å vurdere dyrkingsverdet og eventuelt senkingsbehovet for et lavtliggende område nord for Tynset. Jorda består av finkornet elvesediment og vil gi god dyrkingsjord. Ca. 800 dekar ble undersøkt.

Gurimyra, Tolga kommune.

Undersøkelsen her viser at myra har godt fall. Dyrking kan utføres forholdsvis lett. Arealet er ca. 120 dekar.

Husommarka og området Rundhaug — kommunegrensa Løten/ Elverum, Løten kommune.

Etter henvendelse fra Landbruksdepartementet ble det foretatt en undersøkelse og vurdering av dyrkingsmulighetene innenfor et ca. 3.300 dekar stort område av fastmark og ca. 200 dekar myr. Fastmarke er tildels stein- og blokkrik. På enkelte partier er jorda tørkesvak. Myrene har en omdanningsgrad på H 5—H 8, og de er opptil 5 m dype. Ca. 2.100 dekar av området er vurdert som dyrkbart.

Dyrkingsområde på Grundsetmoen, Elverum kommune.

Omlag 105 dekar myr og 105 dekar fastmark ble undersøkt med tanke på oppdyrking. Myrarealet har gode fall- og avløpsforhold. Torvas omdanningsgrad varierer mellom H 4 og H 6. Myr-dybden er 1,5 m til 3,5 m og mineralmaterialet i undergrunnen består av steinfri, siltig sand. Fastmarka består for det meste av siltig finsand over skarper sand. Området egner seg til oppdyrking.

Slettmyra, Nordre Atnedal, Follidal kommune.

Det ble foretatt undersøkelse av dyrkingsmulighetene for et område på ca. 635 dekar, hvorav ca. 490 dekar er myr. Området har gode fall- og avløpsforhold. Myr-dybden er 0,5—1,0 m og mineralmaterialet i undergrunnen består av sand og grus som partivis er rik på stein og blokker. Fastmarka er så stein- og blokkrik at den ikke kan ansees som dyrkbar. Av myrarealet er ca. 315 dekar god til noenlunde god dyrkingsmyr, ca. 110 dekar er mindre god dyrkingsmyr, mens ca. 65 dekar er ikke dyrkbar myr.

Areal på Julusmoen, Åmot kommune.

Omlag 250 dekar sandjord ble undersøkt med tanke på oppdyrking og jordforbedring ved tilføring av kloakkslam. Sandjorda er svært tørkesvak. Løsmassene egner seg som filtreringsmedium for kloakkslam. Sandjordas produksjonsevne vil kunne økes ved slamtilføring.

Osmyra, Elverum kommune.

I forbindelse med planer om oppdyrking, ble ca. 80 dekar myr og ca. 120 dekar fastmark undersøkt. Myra har vanskelige fall- og avløpsforhold. Torvas omdanningsgrad er H 3—H 5, myr-dybden er ca. 0,5—2,5 m. Mineralmaterialet i undergrunnen består av sand

og siltig sand. Fastmarksjorda er også sand og silt. Området egner seg til dyrking.

AKERSHUS FYLKE

Lybekkmosen, Nannestad kommune.

Denne myra er delvis avtorvet. Den ligger på et flatt parti, men avstanden til dype raviner er ikke lang, slik at avløpet lett kan ordnes. Arealet er 160 dekar. I nærheten ble det også undersøkt 60 dekar skogsmark med både myr og fastmark. Arealene er dyrkbare.

ØSTFOLD FYLKE

Langemyr, Tune kommune.

Ca. 135 dekar myr som tidligere har vært utnyttet til torvproduksjon, ble undersøkt med tanke på oppdyrking. Myra har gode fall- og avløpsforhold. Torva er lite til middels omdannet og myrdybden er ca. 1,5—3,0 m. Mineralmaterialet i undergrunnen består for det meste av hardpakket grus og sand med varierende leirinnhold. Myra er ei noenlunde god dyrkingsmyr.

Jørstadmyra, Skjeberg kommune.

Det ble foretatt undersøkelse av dyrkingsmulighetene for ca. 150 dekar. Myra er bløt og torva er lite omdannet. Fall- og avløpsforholdene er gode. En må sprengte vekk fjell et par steder, eventuelt bygge pumpeverk for å få ut

vannet. Myra kan klassifiseres som noenlunde god til mindre god dyrkingsmyr.

Iddesletta og Klepperkroken, Halden kommune.

Det ble foretatt jordundersøkelse av ca. 5.000 dekar tidligere dyrkede arealer. På en del partier er jordbearbeiding vanskelig, og arealene gir relativt dårlige avlinger. Dypbearbeiding av denne jordtypen har heller ikke gitt bedre resultat. Undersøkelsen tyder foreløpig på at den beste måten for å bedre jordas tilstand er å øke grøfteintensiteten.

* * *

Vi har ovenfor nevnt alle felter større enn 100 dekar. I tillegg er det i 1977 undersøkt flere mindre arealer, både av myr og fastmark, som er planlagt oppdyrket som tilleggsjord m.v.

I 1977 er det undersøkt i alt 43.000 dekar myr og fastmark som det er interesse for å dyrke i forbindelse med bruksutbygging, enten som tillegg til enkeltbruk, bureising eller fellesanlegg for fôrdyrking og beiter. Dette viser en omfattende interesse når det gjelder landbrukets utbygging, samtidig som det også viser at selskapet har store arbeidsoppgaver når det gjelder slike undersøkelser.

Oversiktsmessige undersøkelser

Vi vil først nevne oversiktsmessige undersøkelser på *Sundøy i Leirfjord kommune*, Nordland fylke. I forbindelse med vurdering av veialternativer for Alstenøyas fastlandsforbindelse, har selskapet etter anmodning fra Landbruksdepartementet foretatt en oversiktsmessig undersøkelse av de dyrkbare arealer på Sundøyområdet. Undersøkelsen viser at det her finnes vel

8.800 dekar jord som egner seg til fulldyrking. Herav er vel 5.300 dekar myr og 3.500 dekar fastmark. I tillegg kommer 2.600 dekar som egner seg til overfaldedyrking som beite. Det dyrkede areal på Sundøyområdet utgjør omkring 2.000 dekar. Det er m.a.o. her et mulig nyttbart areal på minst 13.000 dekar. Ved en eventuell veiforbindelse vil betydelige dyrkingsressurser bli

langt lettere å utnytte enn tilfellet er i dag.

Et annet område som ble oversiktsmessig undersøkt i 1977 er *Landdalen i Hægebostad kommune*, Vest-Agder fylke. Her ble det foretatt vurdering av dyrkingsmulighetene for et område på ca. 1.500 dekar myr og fastmark. En betydelig del av området ble funnet brukbart for oppdyrking. Hensikten med denne undersøkelse var å gi

en foreløpig uttalelse i forbindelse med planer om veibygging av hensyn til dyrkingsarealer og skogområder i Landdalen.

I tillegg til de to sakene som her er nevnt, har det vært en lang rekke befaringer for å vurdere dyrkingsområder. Dette er områder som ofte senere blir innmeldt til detaljundersøkelse for oppdyrking.

Torvdriften

Brenntorv.

Den tradisjonelle utnyttelse av brenntorv er nå redusert til et minimum. Folk som tidligere stakk torv til husbrensel slutter etter hvert med dette. Selskapets funksjonærer har imidlertid kunne observere torvstikking enkelte steder i kyststrøkene. Vi antar at den totale produksjon er redusert til omlag 2.000 m³. Det er enkelte som stikker torv for å ha litt av dette gamle tradisjonelle brenset.

Interesser for landets brenntorvressurser har imidlertid meldt seg ved flere anledninger også i 1977. Vårt land har en betydelig brenselsressurs i landets torvmyrer, men tørkeforholdene i de strøk hvor storparten av brenntorva befinner seg, i landets kystområder, er mindre gode. Produksjonskostnadene vil derfor antakelig bli for høye i forhold til annet brensel. Det er vår mening at brenntorvforekomstene foreløpig bør ligge som en reserve.

Dyrkingstorv.

Med begrepet dyrkingstorv forstår vi torv av typen strøtorv, eller lite omdannet kvitmosetorv som har høyt porevolum og lav volumvekt og brukes til jordforbedringsmiddel eller dyrkingsmedium i veksthus, planteskoler og balkongkasser m.v. Til jordforbedringsmiddel brukes også en del midlere omdannet torv. Torv som brukes til

videreforedling til komprimerte plantebrikker og potter m.v., regnes også under gruppen dyrkingstorv.

Det norske jord- og myrselskap har som tidligere søkt å hente inn oppgaver fra produsentene over kvantumet av dyrkingstorv som er markedsført i 1977. Det har dessverre foreløpig ikke kommet inn svar fra alle produsenter. På grunnlag av de opplysninger som foreligger hittil, antas at den totale markedsførte torvmengde fra norske torvstrøfabrikker vil ligge noe i overkant av 200.000 m³ beregnet som revet torv før pakking og emballering. Dette er en nedgang på 5—10 % i forhold til 1976. Nedgangen kan delvis forklares ved redusert produksjon ved en større bedrift pga. brann. En må også regne med at knappheten på arbeidskraft til denne industri har virket noe reduserende på produksjonen.

Interessen for torvproduksjonen synes å være tilstede blant myreiere og andre som ønsker å starte bedrifter. Eldre bedrifter er interessert i rasjonalisering av driften. Det har nå kommet flere typer av egnede stikkemaskiner for torv, nye innretninger for transport av torv på myrfeltene og endelig må nevnes at det er et godt tilbud på skikkede maskiner for behandling av torv i fabrikk og fremstilling av pakninger i forskjellige størrelser.

Det har også i 1977 vært en betydelig

import av torv av typen dyrkingstorv. Denne importen er etter oppgaver fra Statistisk sentralbyrå noe lavere enn i 1976, nemlig ca. 8.050 tonn eller 80.500 m³ beregnet som revet torv før pakking og emballering. Et noenlunde tilsvarende kvantum er eksportert som foredlete torvprodukter.

Endelig må nevnes at det foregår et betydelig uttak av torv direkte fra myrforekomster til forbruker eller til

eget bruk uten fabrikkmessig behandling av varen. Dette kvantum har vi i likhet med 1976 anslått til ca. 50.000 m³.

Den samlede markedsføring av torv og torvprodukter i 1977 vil dermed utgjøre ca. 330.000 m³ beregnet som revet torv før pakking. Dette er en nedgang på ca. 8 % i forhold til 1976, da tilsvarende tall var 359.000 m³.

Forskjellige oppgaver

Selskapet har også i 1977 hatt en del forskjellige oppgaver vedr. undersøkelser og planlegging som ikke kan henføres til området dyrking eller torvdrift. Det er oppgaver som selskapet utfører mot vanlige honorarer.

IDRETT- OG PARKANLEGG *Harstad stadion, Harstad by.*

I forbindelse med anlegg av nytt bane- dekke på nevnte stadion, har selskapet gitt råd om grøfting m.v. av banen.

Dimma skole/Grendahus, Ulstein kommune.

Som grunnlag for planer om et idrettsanlegg ved nevnte skole og gren- dahus, er det foretatt grunnundersø- kelser og utarbeidet plan for grøfting av arealet.

Lepsøy, Fjørtoft og Brattvåg, Haram kommune.

I henhold til henvendelse fra kom- munen er det foretatt grunnundersø- kelser m.v. for å vurdere mulighetene for anlegg av idrettsbaner og eventuelt planlegging av drenering m.v. på nevnte steder.

Høle idrettsplass, Sandnes kommune.

Selskapet har tidligere undersøkt området og gitt forslag til drenering og opparbeidelse. Arbeidet er nå nesten fullført og selskapet har vært tilkalt for å gi råd om ferdiggjøringen.

Skånevik, Etne kommune.

Det er planer om bygging av et større idrettsanlegg i Skånevik. Sel- skapet har etter anmodning av kom- munen undersøkt arealet, vesentlig myr, som vil bli vurdert nærmere.

Skarpengland skole, Vennesla kommune.

Etter anmodning av kommunen er det undersøkt et myrområde inntil den nye Skarpengland skole på Øvrebø, og det er gitt en vurdering om mulighe- tene for å opparbeide en idrettsplass til bruk for skolen og idrettslaget.

Rånåsfoss, Sørum kommune.

For Akershus elektrisitetsverk er det undersøkt et areal som skal nyttes til idrettsplass til erstatning for plassen ved stasjonen som skal nyttes til nytt administrasjonsbygg.

Røn i Valdres, Vestre Slidre kommune.

For kommunen er undersøkt mulig- hetene for utvidelse og utbedring av idrettsplassen ved samfunnshuset i Røn.

Geilo idrettsplass, Hol kommune.

I forbindelse med planer om byg- ging av idrettshall er det undersøkt et myrparti i tillegg til undersøkelser som selskapet utførte da idrettsplassen ble anlagt i 1951.

Bureisingsfeltene

Med tanke på bureising har Selskapet Ny Jord i sin tid kjøpt inn en rekke jordarealer forskjellige steder i landet. Selskapet har således i alt 22 felter hvor det finnes betydelige arealer disponibel jord for bureising. Dertil har selskapet en del mindre jordarealer på andre eldre felter hvor storparten av arealene er solgt.

Samlet areal som fremdeles tilhører selskapet, utgjør ca. 66.000 dekar. På langt nær hele dette arealet er egnet for bureising. En samlet oversikt over selskapets felter er vist i tabell 1.

Vi skal her kort nevne litt om de arbeider som har foregått på feltene i 1977. Selskapets maskinvirksomhet på feltene blir imidlertid nevnt under et eget avsnitt.

Feltene i Nordland fylke.

På Lovik i Andøy kommune har det foregått jordskifte og grensegangsføretning som selskapet har deltatt ved. Det samme gjelder feltet Skagmyr i Hadsel kommune.

På Finnseterfeltet i Kvæfjord kommune er det foretatt oppmåling for planlegging av avkjørsler fra nybygget vei og dessuten planlegging av grøfting m.v. i forbindelse med planer for opprettelse av lebelter for et stort område, hvorav selskapets areal utgjør en tredjedel.

På Forfjordfeltet i Andenes kommune og Holmstaddalen i Sortland kommune er det foretatt gjødsling av skogplantefeltene. Det har dessuten vært en del andre vedlikeholdsarbeider på de fleste feltene i Vesterålen.

Justad—Åkvikfeltet (Sundøymyrene) i Leirfjord kommune.

På dette feltet er det i 1977 utført mye arbeid. Det kan bl.a. nevnes at planlagt veinett på vel 4 km er fullført

i 1977, slik at det nå er tilsammen 2.400 m hovedvei i 4 m bredde og 840 m vei inntil fjellfoten, som selskapet er pålagt å bygge, og dessuten 800 m sidevei fram til et grustak. Veiprosjektet ble godkjent ferdig av Nordland landbruksselskap i slutten av 1977 og selskapet har søkt om overlevering av hovedveien på 2.400 m. Arbeidet i 1977 har for storparten vært påkjøring av grus for toppdekket, opprensning av veigrøfter og diverse etterarbeider for å gjøre veien brukbar til overtakelse. På sideveien inn til fjellfoten er det også gjort diverse grunnarbeider og foretatt grustransport for oppfylling av veibanen. Til dette arbeidet ble det en tid leid 7 traktorer med tilhenger og 1 lastebil. Opplastingen av grus foregikk med leid traktorgravemaskin og på tippen var det en planeringstraktor som kjørte utover massen. Det var også engasjert mannskap til forskjellige hjelpearbeider på veien.

Det ble tilsammen nygravet eller foretatt opprensning av ca. 1.700 m veigrøft. For å etablere lebelter ble det i 1977 gravd 3.000 m grøft for avskjæring av vannet og drenering av plantefeltene. Det planlagte grøftarbeid for lebeltene på i alt 8.000 m er nå ferdig. I lebeltene er det i 1977 plantet 5.000 planter japansk lerk og 5.000 sitkagran. Lebeltene blir gjødslet etter hvert som planting foretas.

Det er ellers foretatt en del mindre vedlikeholdsarbeider, bl.a. skifting av dører og vinduer i selskapets brakker.

Feltene i Trøndelag.

På Børmarkfeltet i Åfjord har det vært en mindre skogsdrift og hugging av virke i en kraftlinje som krysser selskapets eiendom.

På Nerskogen er det utført grensegangsarbeid, administrert av jordskifteverket. Samtidig er det foretatt re-

Tabell 1. Oversikt over stillingen på feltene pr. 31. desember 1977

Felter	Kommune	Kjøpt år	Areal i alt dekar	Solgt			Ledig areal i alt dekar
				I alt dekar	Antall bruk	Tillegg-jord m.v. dekar	
Tøråslia og Formoteigen	Trysil	1942/52	8.530	4.652	5	2.725	3.878
Rysjølia	Trysil	1936/37	6.132	5.063	13	15	1.069
Grønåsen og Gjetsjøberget	Trysil	1936	8.470	5.094	16	1.380	3.376
Bergdal	Selje	1941	861	287	1	—	574
Slavik, Hatle, Skjelbrei, Asheim	Fræna	1935/66	3.936	3.757	8	2.080	179
Eines—Kroknes	Fræna	1965/66	388	305	—	305	83
Haugland	Aukra	1936	3.400	2.856	9	672	544
Gådalen	Eide	1937	2630	242	1	—	388
Aspås—Blikås	Gjemnes	1961	1.710	—	—	—	1.710
Smølafeltene	Smøla	1930/36	28.314	16.793 ¹⁾	37	650	11.521
Børmark	Åfjord	1938	18.150	7.596	5	—	10.554
Sørøyåsen og Lauvåsen (Nerskogen)	Rennebu	1934/39	16.827	12.446	25	410	4.381
Tramyr	Overhalla	1927/43	6.273	5.522	23	570	751
Myran	Nærøy	1957	550	—	—	—	550
Justad- og Akvikmyra (Sundøy)	Leirfjord	1958	3.200	42	—	42	3.158
Holmstaddalen	Sortland	1933	4.394	3.928	24	145	466
Oshaugdalen	Sortland	1938	1.184	—	—	—	1.184
Skagmyr	Hadsel	1943	736	—	—	—	736
Jørstad	Bø	1938	1.155	160	—	160	995
Middagsfjell	Andøy	1954	3.626	—	—	—	3.626
Buksnes- og Forfjorddalen	Andøy	1942/44	14.574	124	—	124	14.450
Finnsæter	Kvæfjord	1937	1.379	—	—	—	1.379
Mindre restarealer på eldre felter i alt 46, i 33 kommuner		1912/62	108.015	107.503	440	2)	512
			242.434	176.370	607	9.278	66.064

(Gjenkjøpt 170 daa)
 Bortleid 400 daa
 1) Forsøksgården Moldstad medregnet
 Bortleid 480 dekar
 Bortleid 197 dekar
 Bortleid 550 dekar

2) Ikke spesifisert

konstruering og oppmerking av grensene med steiner.

Feltene i Møre og Romsdal.

Selskapet har i gang virksomhet med egne maskiner på flere av disse feltene (se senere). Det har ellers vært en del arbeider på feltene i forbindelse med salg av bureisingsbruk og forskjellige oppgaver. På Aspås—Blikåsfeltet i Gjernes kommune, Møre og Romsdal,

hadde selskapet vinteren 1977 en skogsdrift som ble utført av skogeierforeningens kulturgjeng. Et areal som var bortleid til fellesbeite, ble avvirket.

Feltene i Hedmark.

På feltene i Trysil har maskinvirksomheten, som er nevnt under eget avsnitt, dominert. Det har dessuten vært noe vedlikeholdsarbeid og diverse saker vedr. eiendomsforholdene m.v.

Maskinvirksomheten

Selskapet har følgende maskinelt utstyr i de enkelte landsdeler:

Nord-Norge, Sortland.

Maskintype:	Modell
1 BM Volvo 430	
m/gravemaskin og lesseapparat	1973
1 BM Volvo 430 m/lesseapparat	1973
1 BM Volvo 430 m/lesseapparat	1965
1 MF 165	1968
1 Bulldozer John Deere Lanz 1010	1963
1 ATMO T kompressor m/boremaskin	1973

Møre og Romsdal, Smøla og Fræna.

Maskintype:	Modell
1 MF 165 m/gravemaskin	
Sesam 500	1968
2 IH 475 m/boggi	1975
1 Man m/tvillinghjul	1952
2 Schaeff HR 25 beltegravemaskiner	1973, 1978
1 Brøyt X20 m/flyteplater	1976
1 Lastebil Ford D300	1975
1 AMA traktorkompressor	1977

Østlandet, Trysil.

Maskintype:	Modell
1 BM Volvo 400 m/lesseapparat	1967
1 BM Volvo 350 m/Hymas gravemaskin	1964
1 Ford County	1969
1 BM Volvo LM 641 lastemaskin	1972
1 Hymas 42 gravemaskin /frontlaster	1975
1 Brøyt X20	1976

I tillegg har selskapet tilhengere, freser, jordbruksredskaper, m.v. på de forskjellige steder.

Oppdrag på selskapets felter

Feltene i Møre og Romsdal.

I 1977 har det vært relativt stor aktivitet på selskapets egne felter i dette distrikt.

Veibygging: På Moldvassheia er et veianlegg, som har pågått i flere år, nå fullført og veien er overtatt av Smøla kommune. På Kongsvollfeltet er det grovplanert 330 m ny gårdsvei.

Kanaliseringsarbeid: På Moldstad- og Frostadfelet fortsatte kanaliseringarbeidet (Frostadheia kanaliseringsslag). Dette arbeidet er meget omfattende pga. mye sprengning av fjell i kanalprofilene. Prosjektet er også det siste året utvidet en del, slik at det tilsammen blir ca. 38.000 m kanal, og et kostnadsoverslag på vel 1,3 mill. kroner. Ved avslutningen av 1977 var ca. 70 % av hele prosjektet fullført. Det ble i 1977 gravd ca. 20.000 m kanal på dette prosjektet. På Kongsvollfeltet er det gravd 1.500 m avløpsgrøft og kanal, mens det på Solhaug i Fræna er gravd 1.300 m avløpskanal.

Feltene i Trysil.

Her foregår oppbygging av flere nye bruk og det har vært fullt opp med arbeidsoppgaver i den forbindelse.

Dyrking: Dyrkingsvirksomheten har

foregått på de nye bureisingsbrukene i Tøråsliå og ved et par eldre bruk her. I 1977 er følgende arbeid utført på feltene i Trysil med selskapets maskiner og mannskaper: Åkergraving, dvs. gjennomgraving av det øverste jordlaget for fjerning av stein og blokk til ca. 50 cm dybde, tilsammen ca. 45 dekar, samt grubbing og steinfjerning på 22 dekar.

Drenering m.v.: Det er utført graving av åpen kanal, ca. 100 m, og graving av ca. 8.500 m drengrofter.

Oppdrag for andre

I Sortland kommune er det i alt gravd 9.700 m drengrofter hos 3 forskjellige oppdragsgivere. Det er dessuten gravd 440 m kanal og foretatt planering av kanaloppkast på i alt 1.090 m.

Det er således utført et betydelig arbeid med selskapets traktorgraver i dette området. Selskapets formann/maskinkjører i Sortland har i vintertiden, mens arbeidet med grøfting ikke er mulig, vært engasjert av Sortland kommune, delvis med selskapets maskiner, bl.a. traktor med tømmervinsj.

I Gjemnes kommune, Møre og Romsdal har selskapets Brøyt gravemaskin vært engasjert av Aspås beitelag i et større prosjekt når det gjelder oppdyrking av fellesbeite. Her er det gravd 2.000 m avløpskanaler, grovbygd 560 m vei og åkergravd ca. 80 dekar til ca. 50 cm dybde for fjerning av stein, blokk og stubb. Det er for øvrig utført

mindre dyrkingsarbeider eller graving av kanaler og grøfter på 8 forskjellige steder.

I Trysil (søndre Osen) har selskapet utført gjennomgraving av ca. 20 dekar på et fellesbeite og 10 dekar for en gårdbruker som tilleggsjord til hans bruk. Alt var på stein- og blokkrik stubbmark. Dette arbeid ble utført som vinterarbeid så lenge snøforholdene tillot arbeid på feltet.

Det er dessuten gravd tilsammen 300 m åpen kanal, 620 m lukket kanal og 1.000 m drengrofter hos forskjellige oppdragsgivere.

* * *

Det er stadig henvendelser til selskapet om hjelp til dyrking, kanalgraving eller drenering. Dette viser at selskapet også har store oppgaver å løse når det gjelder denne siden av virksomheten på steder hvor det ikke er andre maskinholdere som kan ta på seg oppgavene. Selskapet har hatt samarbeid med private maskinholdere og hjulpet oppdragsgiverne med å leie maskiner i tillegg til selskapets egne. For Aspås beitelag i Gjemnes var det således 2 store Brøyt-maskiner i arbeid siste sommer, nemlig en privat og en av selskapets Brøyt X20. Den innleide maskinen utførte dreneringsarbeidet som hittil er gjort ferdig på feltet.

Vi vil her understreke at selskapets maskinkjører har utført et særdeles godt og solid arbeid i 1977. Selskapets maskinpark har således vært til god hjelp for mange prosjekter.

Sluttbemerkninger

I denne årsmeldingen har vi forsøkt å gi en oversikt over selskapets samlede virksomhet. Denne oversikten bygger på opplysninger fra konsulentene som utfører undersøkelser og planlegging, og de som leder selskapets virksomhet på bureisingsfeltene og maskindyrkingen for øvrig. Vi har forsøkt å fremstille den samlede virksomhet så kortfattet som mulig, men det er også lagt vekt på å kunne gi en oversiktsmessig orientering som kan ha interesse for de distrikter hvor virksomheten har pågått.

Av hensyn til den store allsidighet hos det publikum som har tilknytning til selskapet gjennom medlemskap eller på annen måte, har vi funnet det riktig å gjøre årsmeldingen relativt detaljert.

Meldingen viser at selskapet har hatt en ganske omfattende virksomhet. I enda sterkere grad gir meldingen inntrykk av den store interesse som i dag er tilstede når det gjelder nydyrking og utbygging av bruksenhetene i norsk jordbruk. Samme inntrykk får en ved å tenke tilbake på alle de optimistiske og initiativrike folk vi møter i norsk jordbruk. Jordbrukets produktjonskapasitet er under stadig utbygging og det vil etter hvert i større grad enn tilfellet nå er, sikre ernærings-situasjonen for den norske befolkning.

Det som selskapet har kunnet utføre

av jordundersøkelser, planleggingoppdrag, administrasjon av forskjellige tiltak på bureisingsfeltene og aktiv maskindyrking m.v., skyldes den helhjertede innsats som selskapets personell på de forskjellige plan har utført. Selskapet er i så måte stor takk skyldig maskinkjøerne, de som arbeider med kompressorene ved fjellsprenningen, våre feltkonsulenter og alle medhjelpere i kontoradministrasjonen. Det har vært et godt samarbeid mellom alle ansatte i selskapet. Selskapets styre har i løpet av året vært forelagt en lang rekke omfattende og vanskelige saker til avgjørelse. Administrasjonen og de ansatte i selskapet er takknemlig for den støtte styret har gitt gjennom året.

En vil også takke alle medlemmer og andre forbindelser som det har vært et særdeles godt samarbeid med. Vi nevner her spesielt Landbruksdepartementet, fylkenes landbruks-selskaper, jordstyrene og jordstyrekontorenes personell, og endelig en rekke andre institusjoner og privatpersoner. Dette samarbeid har også medvirket til at det har vært fruktbringende og gledelig å arbeide i Det norske jord- og myrselskap også i 1977.

Hjertelig takk alle sammen.

Oslo, 10. april 1978.